

Polscy archeolodzy odkryli nietypowy budynek sprzed ponad 8 tysięcy lat

© 2022-09-21 11:43

aktualizacja: 2022-09-21, 11:54

Polecamy

Tweet (<https://twitter.com/intent/tweet?>

Udostępnij

Prace archeologiczne w Çatalhöyük w Turcji, Fot. Twitter

Dużą budowlę wykonaną z cegieł mułowych, w której spotykali się mieszkańcy jednego z najstarszych miast świata, odkryli polscy archeolodzy w Çatalhöyük w centralnej Anatolii w Turcji. Powstała pod koniec jego istnienia, ponad 8 tys. lat temu.

Çatalhöyük, stanowisko archeologiczne położone w centralnej Turcji, było zamieszkiwane nieprzerwanie przez niemal 1200 lat - pomiędzy 7100 a 5950 rokiem p.n.e. Szacuje się, że w okresie największego rozkwitu gęsto zabudowane osiedle o powierzchni kilkudziesięciu hektarów było zasiedlane przez ok. 2 tys. mieszkańców. Z lotu ptaka wyglądało jak plaster miodu, a do domostw wchodziło przez płasko zwieńczone dachy.

W tym roku polscy archeolodzy pod kierunkiem prof. Arkadiusza Marciniaka z Wydziału Archeologii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu zbadali nietypową konstrukcję z końca funkcjonowania osady, bo sprzed ponad 8 tys. lat. Znajduje się na wschodnim skraju osady, kilkaset metrów od jej centralnej części.

"Budowla była zdecydowanie większa, niż typowe konstrukcje mieszkalne z tego okresu. Była kwadratowa w planie, a jej powierzchnia wynosiła ok. 30 m kw. Nietypowe było też jej wnętrze" - opisał w rozmowie z PAP prof. Marciniak.

Uwagę archeologów zwróciło to, że niemal cała powierzchnia konstrukcji była zabudowana. Na zabudowę składa się 12 platform-wywyższeń pokrytych gliną, z których dziewięć znajduje się wzdłuż wszystkich ścian budynku.

"Prawdopodobnie pod większością z nich znajdują się pochówki ludzkie, ale odpowiedź na to pytanie uzyskamy w czasie wykopalisk, planowanych na przyszły rok" - sprecyzował naukowiec.

Krawędź wschodniej platformy jest zdobiona dwoma pilastrami, czyli elementem architektonicznym w formie płaskiego filara. Po obydwu stronach każdego z nich umieszczono bycze możdżenie, czyli wyrostki kości czołowej. Na każdej z czterech ścian znajdowała się półkolumna, jedna z nich dekorowana reliefem. Duża część zachodniej ściany była pokryta malowidłem, głównie w kolorze czerwonym. Przy ścianie południowej znajdował się duży piec.

W centralnej części domu archeolodzy dopatrzili się pozostałości po palenisku. Do wnętrza prowadziły dwa otwory w ścianach.

Zdaniem prof. Marciniaka budowla nie pełniła funkcji mieszkalnej, chociaż wcześniejsi mieszkańcy miasta chowali część swoich zmarłych pod posadzkami domów. Duża liczba zagadkowych platform, ich zdobienia i nietypowe rozplanowanie konstrukcji wskazują - według naukowca - że budowla była wykorzystywana przez całą wspólnotę żyjącą w osadzie.

"Wiemy, że budowla była wykorzystywana w czasie, kiedy nie było już mega-osady zamieszkiwanej przez kilka tysięcy osób. Mieszkańcy żyli w rozproszeniu. Wracali do miejsca swoich przodków. Niektórzy doświadczyli zaszczytu bycia tam pogrzebanym" - opowiada prof. Marciniak.

W jego ocenie nie można wykluczyć, że budowla miała też znaczenie sakralne.

"Większą rolę przypisywałbym jednak integracji społecznej. Palenisko na środku sugeruje, że wokół niego gromadzili się ludzie. Nie wiemy jeszcze ile - i jakiego typu pochówki znajdują się w tym budynku" - zastrzegł badacz.

Typowy budynek mieszkalny z tego okresu był mniejszy i znajdowały się w nim miejsca do przechowywania żywności i produkcji narzędzi. Wejście prowadziło przez otwór w dachu.

Prof. Marciniak podkreśla, że jest to pierwszy tego typu budynek odkryty w tej osadzie, chociaż podczas wcześniejszych badań odkryto budowle odbiegające od standardowych domów ze starszych faz istnienia osady, które były interpretowane m.in. jako świątynie.

"Çatalhöyük był dotychczas jedyną dużą osadą neolityczną na Bliskim Wschodzie, na którym nie znano takiej budowli" - zaznaczył. W jego ocenie to znalezisko podważa dotychczasową wizję egalitarnej populacji zamieszkującej osadę pod koniec jej istnienia.

"Odkrycie potwierdza znaczące zmiany społeczne, które zaszły pod koniec zasiedlenia osady. Prowadziły one do powstania lokalnych społeczności, które cechowały się różnym dostępem do dóbr i przedmiotów prestiżu" - podkreślił profesor.

Çatalhöyük jest jednym z najbardziej znanych stanowisk archeologicznych świata. Stało się słynne dzięki charakterystycznej zabudowie składającej się z domostw wzniesionych z cegły mułowej. Ich ściany przylegały do bezpośrednio do siebie, a do wnętrza wchodziło z poziomu dachu. Wnętrza części domów były bogato dekorowane m.in. malowidłami. W 2012 r. miejsce to wpisano na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO. (PAP)

autor: Szymon Zdziebłowski

TEMATY: Archeologia (/aktualnosci/index%2C1%2C%2Carcheologia.html),
Turcja (/aktualnosci/index%2C1%2C%2Cturcja.html)

Polecamy

Tweet (<https://twitter.com/intent/tweet?>

Udostępnij

(<https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?url=https://www.pap.pl/aktualnosci/news%2C1431081%2Cpolscy-odkryli-nietypowy-budynek-sprzed-ponad-8-tysiecy-lat>) (<https://www.linkedin.com/shareArticle?url=https://www.pap.pl/aktualnosci/news%2C1431081%2Cpolscy-odkryli-nietypowy-budynek-sprzed-ponad-8-tysiecy-lat>)

[u=https://www.pap.pl/aktualnosci/news%2C1431081%2Cpolscy-odkryli-nietypowy-budynek-sprzed-ponad-8-tysiecy-lat](https://www.pap.pl/aktualnosci/news%2C1431081%2Cpolscy-odkryli-nietypowy-budynek-sprzed-ponad-8-tysiecy-lat) mini=true&url=https://www.pap.pl/aktualnosci/news%2C1431081%2Cpolscy-odkryli-nietypowy-budynek-sprzed-ponad-8-tysiecy-lat

Wszelkie materiały (w szczególności depesze agencyjne, zdjęcia, grafiki, filmy) zamieszczone w niniejszym Portalu chronione są przepisami ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych oraz ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. o ochronie baz danych. Materiały te mogą być wykorzystywane wyłącznie na podstawie stosownych umów licencyjnych. Jakikolwiek ich wykorzystywanie przez użytkowników Portalu, poza przewidzianymi przez przepisy prawa wyjątkami, w szczególności dozwolonym użytkiem osobistym, bez ważnej umowy licencyjnej jest zabronione.

NAJNOWSZE

Tom Ford sprzedaje swoje modowe imperium firmie Estee Lauder. Suma powala z nóg
(/aktualnosci/news%2C1482629%2Ctom-ford-sprzedaje-swoje-modowe-imperium-firmie-estee-lauder-suma-powala-z)

GOSPODARKA (/LIST-OF-ARTICLES/41)

Sprawa zamku w Stobnicy. Ważna decyzja sądu
(/aktualnosci/news%2C1482615%2Csprawa-zamku-w-stobnicy-wazna-decyzja-sadu.html)

KRAJ (/LIST-OF-ARTICLES/43)

Jarosńska-Jedynak: funduszy UE na drogi będzie mniej niż w poprzedniej perspektywie
(/europap/1482588%2Cjarosinska-jedynak-funduszy-ue-na-drogi-bedzie-mniej-niz-w-poprzedniej-perspektywie)

POLITYKA SPÓJNOŚCI W REGIONACH (/LIST-OF-ARTICLES/46377)

"The Times": polsko-amerykańsko-brytyjska współpraca stała się kluczowa dla NATO
(/aktualnosci/news%2C1482574%2Ctimes-polsko-amerykansko-brytyjska-wspolpraca-stala-sie-kluczowa-dla-nato)

PRZEGLĄD MEDIÓW (/LIST-OF-ARTICLES/35776)

Amerykańscy eksperci w ekipie badającej eksplozję w Przewodowie
(/aktualnosci/news%2C1482589%2Camerykanscy-eksperci-w-ekipie-badajacej-eksplozje-w-przewodowie.html)

KRAJ (/LIST-OF-ARTICLES/43)

POLECAMY